Samen doen wat nodig is bij acute onveiligheid

Als een situatie acuut onveilig is, telt elke minuut. Dan moet snel duidelijk zijn wat er speelt, welke organisaties er nodig zijn en wie wat doet. De aanpak Acuut onveilig werkt toe naar regionaal geïntegreerde crisisinterventie: een 24/7 aanpak waarin jeugd- en volwassenzorg, straf en het sociaal domein hun kennis, ervaring en werkwijze bij elkaar brengen. Zodat betrokkenen direct in veiligheid worden gebracht, passende hulp of bescherming krijgen en er grenzen gesteld worden waar nodig. Daarna volgt een goede overdracht naar het vervolg.

Acuut onveilig

Acuut onveilig gaat over situaties waarin volwassenen en/of kinderen direct in veiligheid moeten worden gebracht, of waarin snel moet worden beoordeeld of dat nodig is. Daarbij kan het gaan om huiselijk geweld, kindermishandeling, ontwikkelingsbedreiging van jeugd, verward of onbegrepen gedrag, of een combinatie daarvan.

Waarom deze aanpak?

Als een kind niet meer naar huis durft. Als buren de politie bellen vanwege geschreeuw en dreiging in huis. Als iemand verward op straat staat, voor ongerustheid zorgt en niemand precies weet wat er speelt. In dit soort situaties is snel handelen nodig.

Bij acute onveiligheid zijn vaak meerdere organisaties betrokken, zoals politie, jeugdbescherming, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, OM, GGZ, crisisdiensten, gemeenten, wijkteams of vrouwenopvang. Iedere organisatie heeft eigen taken, bevoegdheden, systemen en werkprocessen.

Dat leidt in de huidige praktijk tot versnippering. Professionals moeten zoeken welke organisaties er nodig zijn, informatie komt niet altijd op tijd bij elkaar en betrokkenen kunnen te maken krijgen met meerdere loketten of herhaalde overdrachten. Terwijl in een crisis snelheid, duidelijkheid en samenhang nodig zijn.

De aanpak Acuut onveilig werkt toe naar een werkwijze waarin organisaties doen wat nodig is zodra veiligheid onder druk staat: direct veiligstellen, aansluiten bij wat volwassenen en kinderen vragen en nodig hebben, en zorgen dat er een goed vervolg komt.

De ambitie: regionaal geïntegreerde crisisinterventie 0-100

De aanpak Acuut onveilig werkt toe naar regionaal geïntegreerde crisisinterventie 0-100 (CIT 0-100), 24/7. Dat betekent dat gemeenten in de veiligheidsregio's crisisinterventie zo gaan organiseren dat betrokken professionals sneller samen kunnen triëren, beoordelen en handelen.

Van acuut onveilig naar duurzame veiligheid

De aanpak is er voor betrokkenen van 0 tot 100 jaar die in een acuut onveilige situatie terechtkomen.

1. Er is een acute situatie

Er komt een melding of signaal binnen. Er zijn zorgen over directe veiligheid, bijvoorbeeld door huiselijk geweld, kindermishandeling, ontwikkelingsbedreiging van jeugd, verward of onbegrepen gedrag, of een combinatie daarvan.

2. De juiste hulp is bereikbaar en beschikbaar

Voor crisissituaties is er 24/7 bereikbaarheid en beschikbaarheid. Ook 's avonds, 's nachts en in het weekend moet duidelijk zijn waar een melder terechtkan. En als de situatie daarom vraagt, staan de 'eropaffers' klaar om direct in actie te komen.

3. Partners beoordelen samen wat nodig is

Zorg, politie, justitie en het sociaal domein brengen hun informatie en expertise bij elkaar. Samen beoordelen zij de urgentie, wat er aan de hand is, wie betrokken zijn, welke risico's of veiligheids-afspraken er al zijn en welke partijen nodig zijn.

4. De juiste inzet komt op gang

Afhankelijk van de situatie volgt passende inzet. Dat kan gaan om iemand veiligstellen, hulp en steun bieden, bescherming organiseren of een duidelijke norm stellen als dat nodig is.

5. Er komt een zorgvuldig vervolg

De crisisinterventie wordt afgerond met nazorg en overdracht. 'Bijblijvers', zoals betrokken hulp-verlening en het sociale netwerk, of 'aanhakers', zoals een forensisch arts of opvang en bescherming, stappen in. Zo hoeft de situatie niet opnieuw vanaf nul te beginnen.

Directe veiligheid verbinden met stabiele veiligheid

Een crisis staat vaak niet op zichzelf. Daarom wordt, volgens de Visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid, ook gekeken naar wat nodig is om herhaling te voorkomen en duurzame veiligheid te versterken. Een veiligheidsplan maakt duidelijk welke afspraken zijn gemaakt om een volgende crisis te voorkomen of te de-escaleren en zorgt ervoor dat ook het CIT 0-100 hiervan op de hoogte is.

Wat wordt er begin 2027 opgeleverd?

Het doel is te komen tot besluitvorming op landelijke kaders (duidelijkheid) en praktische regionale toepassing (werkbaarheid). Dat gebeurt in een lerend netwerk waarin de ontwikkelregio's en landelijke werkgroepen samen optrekken in samenhang met belangrijke programma's als het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en de aanpak verward en onbegrepen gedrag.

De ontwikkeling richt zich op vier bouwstenen:

→ 1. Werkproces & kwaliteitskader

Hoe komt een melding binnen? Hoe doen we triage? Wie doet wat? Wat is goede crisisinterventie? Deze bouwsteen vormt de romp van de aanpak, omdat het werkproces het dichtst bij de bedoeling staat.

→ 2. Juridische bedding & governance

Welke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden gelden? Wat mag, wat moet en hoe wordt bestuurlijke verantwoordelijkheid goed georganiseerd?

→ 3. Businesscase, bedrijfsvoering & realisatiekracht

Wat vraagt regionaal geïntegreerde crisisinterventie aan mensen, middelen, organisatie, financiering en uitvoeringskracht?

→ 4. Systeemondersteuning

Welke informatievoorziening is nodig om samenwerking in de praktijk te ondersteunen, bijvoorbeeld bij triage, monitoring en overdracht?

Leren vanuit de regio

De aanpak Acuut onveilig wordt niet alleen op papier ontwikkeld. Ontwikkelregio's brengen praktijkervaring in, toetsen onderdelen van de aanpak en helpen om landelijke uitgangspunten werkbaar te maken in de regio.

In Gelderland verkennen politie, Jeugdbescherming, Veilig Thuis en andere partners hoe zij bij acute situaties sneller samen kunnen triëren, informatie bij elkaar kunnen brengen en kunnen bepalen wie er nodig is. Die praktijkervaring helpt om de landelijke aanpak verder te ontwikkelen.

Lees het praktijkverhaal over Gelderland als ontwikkelregio

→ Artikel Chantal en Joost